

NOVINKY Z ČECH.

Převodní informace od spravodaje "Pok. Záp."

V Praze 14. března 1900.

Nové strachy a nová lákadla. — Vládní program o hál a o nás. — Nové smírčáky v Praze? Oč jde? Smírčáky i proti vůli se smírčáky. — Sním král. Českého. — Uhl. — Demonstrace v Praze. — Nová správa Národního divadla. — Smutná statistika. — Směs.

Nové strachy a nová lákadla. — Ve Vídni bylo v uplynulém týdnu zle. Bylo na malé vládě. Češi byli odhodláni na obstrukci i proti provedení odvodu nových vojáků a — pan Koerber byl by málem býval musil jít. Už, už psal žádost o propuštění. Tu vystřena fangle poplašná. Obstarali to Poláci. Nastrčili hr. Dziciduszického, jinak Čechům příznivého, aby řekl, že nepovolí-li Češi v otázce odvodu — že přijde do Čech vojenský absolutismus. A Čechové — povolili — 22 hlasy proti 18 usnesli se neobstruovat proti odvodu. Odvod tedy projde. . . . Už prošel. . . . Za povolnosti byli pánové pochváleni a dostali hned také místo druhého místopředsedy v parlamentu. . . . Tím po odkapnutí dra. Ferjančiče ze stolce i. místopředsedy, stal se Moravan dr. Žáček, který z radosti nad zvolením udělal velkou hostinu. Potom přijal nové presidium, Němce Fuchsa, ultraněmce Pradeho a Čecha dra. Žáčka císař, který se lichotivě k presidiu vyslovil a pobízel parlament k práci. Čechové obdrželi ujištění císařské blahovůle. Posl. Krumbholz jásal. Lid ne. Věčnými odklady rozluštění otázky českoněmecké si jen — ubližujeme. Rozlousknout se to musí. K čemu odklady? Nejlip rozhodností způsobit rozříznutí skořepiny a pak jádro se objeví. Jaké — uvidíme!

Vládní program o hál a o nás. — Zákon o rekrutech na letošek je dojednán a skoncována rozprava o referátu sociálně-politického výboru o stávce uhlokoř. Co potom bude se v rakouském parlamentě projednávati, neví nikdo. Byl sice úmysl dáti na denní pořádek zprávu živnostenského výboru o zřízení české průmyslové školy v Budějovicích a německé v Chebu, leč upuštěno bylo od toho následkem nezdolné zášti německých liberálů proti všemu, co je českým. Byli by ve sněmovně lálečili, že se opět způsobuje nová aféra, podobná záležitosti celjské.

Nové smírčáky. — Tak všechno se odkládá na kampaň povolico-nocní. V době mezi říšskou radou a zemskými sněmy, které se sejdou 26. března, hodlá vláda konati jednu nebo dvě schůze vyrovnávací konference ve Vídni. Na těch doufá skoncovati zákon o platnosti obou zemských jazyků při samosprávných úřadech a dosíci též shody v příčině kurif vetových. Potom má se však dostat na přetřes hlavní část národního sporu: úprava jazyková při zeměpanských úřadech. — Ministr-president prý vyslechne mínění stran a vyskytnou-li se neshody, jež se nedají překleouti, podá prý vláda ode slibu již učiněného v obou sněmovnách vlastní předlohu, ze kteréž učiní kabinetní otázku.

Smírčáky má skončit v Praze. — (Ale z toho mraku dešť nebude). Ministr-president Koerber byl ochoten jíti do Prahy a tam předsedati českoněmecké konferenci. Němečtí posanci však prohlásili, že na žádnou pražskou filiálku konference nepřijdou. Nicméně není vyloučena možnost, že přece k rozhovorům mezi českými a německými důvěrníky v Praze dojde.

Oč jde? Tedy bude se znova vyrovnávat a hlavní punkty, o které jde, nejsou maličkost. Především má být dodělán zákon jazykový pro úřady samosprávné, který povolí ještě český jazyk u české povolnosti, neboť s německou nelze účtovat. Potom má být z druhé vody na čisto vyprána osnova o zřízení sněmovních kurif. To je ovšem tvrdší otázka. Němci prohlašují, že od požadavku svého, aby zřízeny byly kurie s právem veta ve věcech národních, za žádnou cenu nepustí; kdyby ale naši na tuto podmínku přistoupili, neznamenalo by to nic jiného, než že by všechno, čeho k našemu národnímu rozvoji je za potřebí, učinili odvislým od milosti Němců! Toť se ví, že při tom Němci představují si rovné právo v záležitostech národních nejnak, než že by třetina německá v této věci měla nároky na tož, jako dvě třetiny české. Tak by na př. sním aučen byl povoliti "Německé společnosti pro vědy a umění" totéž co "České akade-

mii", jinak by Němci proti subvencii, poskytované tomuto ústavu, podali své veto. Národní divadlo dále vyžaduje k vůli svému modernějšímu zařízení asi o 20 až 30 tisíc zlatých většího nákladu ročně, než divadlo německé. Po "vetu" by nerovnost tato musila přestat, jinak by našemu divadlu nedostalo se nic. Třetím a posledním přednětem porad má být upraven jazykové otázky při zeměpanských úřadech. Jak vidět, nevzdají se Němci svého stanoviska, pokud se týče německé státní řeči a tím jest osud konferenci zpečetěn. Domníváme se, že zástupci národa českého nepovolí.

Možnost smíru proti vůli smírčáckých se. V Rakousku je možno vše, tedy i to. Vláda prý se s možností nepodajnosti české i německé již zpřetečila a je odhodlána po nezdaru konferenčním předložiti parlamentu svůj vlastní jazykový zákon, v němž by se vyhovělo do jisté míry stranám oběma a který by byl jaksi kompromisem, slučujícím v jedno stanovisko německé se stanoviskem českým. Vláda těší prý se tím, že za pomoci Poláků, katolické strany lidové a antisemitů, jinohlasův a německých velkostatkářů dostane se osnově její většiny i přes hlavy české a německo-pokrokové a německo-národní. Jazykový zákon tedy proti Němcům i proti Čechům! K této kalkulaci dovolili bychom si připojiti pouze otázku, zdali domnívá se p. dr. Koerber, že tímto způsobem odstraní spory jazykové a že pak zavlaďne v Čechách a na Moravě smír a shoda. Tímto svým jazykovým zákonem odhodláno jest ministerstvo Koerberovo huč zvězdit, či padnout. . . . Tož tedy padne!

Sním král. Českého sejde se 26. t. m. a potrvá asi 9 neděl. Parlament vídeňský zastaven ohlášením obstrukce české a tak došlo na sněmy a stará Taaffovina: odložit vše, co nejde — žije na novo. Sním král. Českého má hlavně zhojiti bídné zemské finance. Jak, to ví bůh. Daň z kořalky zem nevytrhne, daň z piva, která v boji proti kořalkovému moru je příliš beztoho vysoká, ta daň je nemožna a jiného plánu zatím není. Zvýšiti zemských přírůžek nelze, co tedy, co? . . . Jedna pomoc je. Aby vláda vrátila jen nepatrnou část toho, co dosud z Čech vysílala — opakujeme, jen nepatrnou část a pomoc je hotova. Zemský dluh zmizí a rázem dá se upravit, čeho potřebí. Zejména nutno přikročiti k regulaci řek a potoků, aby nebyly české kraje ochuzovány živelnými pohromami, nutno potřebnými slevami a institucemi povznésti stav rolnický a živnostenský a nutno upravit službu na zemi závislých zřízenců. . . . Stane se jen jedině z toho? . . . A což Velká Praha? Libeň zatukala, tři roky trvá proces a dnes? Bude rozluštěn? Není to hanba, že nejvyšší autonomní zemský sbor v autonomní otázce tak dlouho otálení? Ti staročestí partikové, kteří i tuto otázku zdržují, zaslouží věru důkladný part!

Uhlí v Čechách dosud nemáme. Sic máme, hnědě za metr. cent i 20 až i 21. 50 kr., černé m. cent i za 2 zl. 70 kr. A i za te dráhoty uhlí málo. Lidé kupovali koaks. Ani toho není. Chudina netopí, nevaří. Při tom uvažte, padá, až března, snih a plískanice střídá se s mrazky. Střední vrstvy topí lihem i plynem, jenom bohatci uhlím. Vláda dříve otázku uhelnou aspoň studovala, teď už jí vůbec odložila. Až prý po velkonociích. Snad v létě, až bude horko a spíše ledu potřebí, pak bude se jednati o uhlí. Neznám-li ale tento odklad vlastně vyhladivší stávkující? A což odklad pomůže chudíně? Milionářů uhelní prodali z uhelných dolů draze i smeti a tak vydělali ze stávky více, než za normální práce, ale lid byl tím okraden o miliony. A okradení to způsobila vláda svými odklady. To jest ta rakouská politika. Ať žije, kdo má hodné a ti, co mají málo, nebo nic, nechť k jeho bláhobytu platí.

Demonstrace v Praze jsou zas na denním pořádku. Chudina demonstruje proti vládě a její liknavosti v uhelné stávce. Po Václavském náměstí znenadání proudí tisíce lidí, který nemaje uhlí, hřeje se na sluníčku, vřívlo-li právě. A při tom lid chválí vládu. Proto také tu a tam, ti zvláště chválící jsou uzavírání, aby se jim nic nestalo. . . . V neděli 11. února došlo na Václavském náměstí v Praze i k řeči mezi procházejícími se a policajty. Komisař Vejřků, který

hodně vejřil pro nic a za nic, dostal výprask. Za to ale zatčeno asi 15 osob.

Nová správa Národního divadla v Praze, bude zase a ta stará Bývalé družstvo totiž sešlo se s intendantci divadla v neděli 11. března a vyslovilo ochotu, podržet Nár. divadlo i na dalších šest let. Intendace níhož nenamítala. Tím spíše, že o nové družstvo jsou dosud hádky a polemiky, ale — slechu jiného o něm není. Tak je to u nás zvykem.

Smutná statistika. Od 1. ledna 1900 bylo v Čechách 668 exekucních dražeb malých rolnických usedlostí v ceně 3,634,360 zlatých. Soudní útraty obnášely 70,000 zlatých. Mimo to movitého jmění draženo v téže době ve 192 dražbách v ceně 143,430 zlatých a soudní útraty obnášely 11,629 zlatých. Ej, náš bláhobyt!

Směs: Dr. Veselý, advokát a autor různých právnických děl, zejména "Všeobecného právníckého slovníku", zemřel v San Remu, kam se v nemocnici na léčení uchýlil. Čest jeho památce.

Posl. Karel Adámek, starý harcovník svobodomyšlný, právě dovršil plnou šedesátku. Živili!

Pohoda od týdne aprílová. . . . Snih, dešť, zima, slunce. Zdravíčko dle toho: chřipka, kašel, rýma. . . .

U vás líp? Pozdraví! — ica.

HOVORNA.

Prozra dotazy pím jménem tazatele opatřeno zodpovědnými a odpovědi. Dopisy nepodepsané a anonymní nalezou pobodného místa v kóli.

MILTON, N. D. — Prosim laskavě o vysvětlení, jakým způsobem se volí president: zdali hlusujeme přímo, aneb zdali se volí delegáti, kteří teprve zvolí presidenta. Odděratel.

Odp. — President volí se volbou nepřímou, a sice v každém státě zvolí se tolik presidentských volitelů, kolik má stát ten v kongresu zástupců a senátorů. Ku příkladu stát Nebraska má šest poslanců v senátu a ošvem dva senátory v senátu a tedy volí osm presidentských volitelů. Volba tímto způsobem děje se podle dvanáctého dodatku, aneboli opravy ústavy Sp. Států. Tento článek neboli dodatku k ústavě ponechává všem státům na vůli, jakým způsobem si chtějí zvoliti své presidentské volitele. Z počátku volili ve státní sněmy, však poněmáhli jeden stát po druhém uznal za dobré ponechati zvolení volitelů občanům. V nynější době a po kolik minulých presidentských voleb volí se tedy presidentsí volitelé při presidentské volbě a sice v každém státu voleni jsou všichni společně na jednom lístku voličtstvem celého státu. Jedinou výminku tvoří stát Michigan, kdež se volí dva volitele z celého státu a po jednom z každého kongresního distriktu. Volitelé zvoleni v každém státě se sejdou v určený zákonem den v hlavním městě svého státu a tu hlasy své odevzdají. Výsledek hlasování odeslán jest do Washingtonu několika cestami a kongres ve společném zasedání obou sněmoven otevře a oznámí výsledek hlasování i pro hlási, kdo zvoleným byl. Nehlasuje se tedy pro presidenta přímo, nýbrž hlasuje se pro presidentské volitele při presidentské volbě a ti teprve hlasují o presidenta. Proto je možným zvolení presidenta, pro něhož nehlasovala většina volitelů. Na příklad v roce 1888 hlasovalo pro volitele Clevelanda 5,538,233 volitelů a pro volitele Harrisona 5,440,216, tedy o 98,017 méně a přece Harrison byl zvolen.

Nebylo to, co noviny píší, ale co sousedé soudoví povídá, neb přítel přítel, co uvedlo Chamberlain's Colic, Cholera and Diarrhoea Remedy do všeobecného užívání. Jest přirozeným, že lidé vyslovují své díky po užívání léku toho právě tak, jako že voda teče po svahu dolů. Jest to jen jediný lék, na nějž možno vždy spolehnouti, nechť již dětko rozemře se nemocí letní nebo muž průjemem. Jest příjemným k užívání, bezpečným a spolehlivým. Máte láhev léku toho doma? Na prodej u lékárníků.

Nejlepší ze všech! Po padesáti let Mrs. Winslow's Soothing Syrup mákání podáván jich dítkám v době, když dostávají soušky. Jest vypracován v noci a zřivování spánku churavým, následkem bolení zubů plácáním dítkem? Jestli ano, zláde si láhev pro láhev "Mrs. Winslow's Soothing Syrup" pro dítky dostávající soušky. Cena jeho jest neodhaditelná. Ulevi ubohému trpícím dítku ihned. Spolehněte se naň matky. Vyřídí přejem, zruší zánuček a stěra, vyřídí koliku, zneklá dáno, zruší zánuček a dodá svěžího celého stároj. "Mrs. Winslow's Soothing Syrup" pro dítky soušky dostávající, jest příjemná chuť a jest předjímá jediná z nejstarších a nejlepších léků k léčbě a opatrování ve Spol. Státech. Jest na prodej u všech lékárnách po celém světě. Cena 25c. Láhev. Buďte jisti a požádejte o Mrs. Winslow's Soothing Syrup.

Pařížská výstava. Co možno viděti na obrovské francouzské výstavě na březích Seiny.

Zvláštní stavbou výhradně pro výstavu zbudovanou jest obrovský most Alexandra III., nazvaný tak ku cti zemětého cara ruského. Mladý car Mikuláš II. položil základní kámen k němu 7. října 1896. Je zbudován z ocele, ozdoben mramorovými okrasami, délky má 360 a šířky 130 stop. Mezi oběma břehy Sekvany na výstavě se nalezají mimo to ještě další tři mosty. Jsou to most Invalidů, Alma a Jena, avšak most Alexandra III. jest největší dílo celé výstavy. Spojuje třidu břehů Espalanádou Invalidů s novou třídou Mikuláše II., která dělí oba umělecké paláce a vede do Elisejských polí. Hledíme-li po této třídě přes most a mezi oběma paláci uměleckými, můžeme viděti Invalidovnu.

FERD. W. PECK, komisař Spojených Států.

Stará Paříž příláká k sobě mnohé vědo- a zábavychtivce ze všech národů. Tato část výstavy jest věrným nápodoběním staré Paříže. Stojí na jehlách zaražených do Seiny mezi mosty Alma a Jena, zaujímající 900 stop pobřeží teky a pokrývající 20,000 čtverečních stop půdy. Jest to věrné nápodobění ulic a domů pařížských z dob Ludvíka XIII. a XIV. obydlých lidmi v krajích v těch dobách panujících.

AMERICKÝ KORNÝ PALÁČ.

Snad nejneobyčejnější budovou pařížské výstavy jest palác strojů a elektřiny, jež Pařížané nazvali Chateau d'Eau, totiž vodním palácem. Z nádherně vyzdobeného průčelí valí se tu celý vodopád, jehož hukot přehlušuje i šum a hluk kol strojů uvnitř se nalezajících. Průčelí to se podobá ohromné klebě rozsáhlé jeskyně, jejíž šířka obnáší 100 a hloubka 30 stop. Stavba ta provedena byla Louis Quinzem.

Do tohoto vodopádu jest hnána voda ze Seiny, již tedy proběhne asi i milion galonů v hodině a káže se sem vede z nádržky mimo Paříže umístěné po troubach. Tato voda nejprve padá s výše 50 stop, tvoříc tak malou Niagaru, načez se vane mnoha ozdobnými kaskádami a nádržkami, v nichž omývá nyh čertým naiadám, tritónům a jiným vodním sochám, až dospěje do nádržky na úpatí některého sousoší.

Států jsou umístěny v této budově, jakož i některé stroje, avšak veliké stroje jiného druhu mají vykazované stavení jinde. Pro elektrické a jiného druhu stroje mají vystavovatelé Spoj. Států vykazáno asi 48,000 čtverečních stop plochy na výstavě. Tento prostor se nalezá na třech místech: na hlavní podlaže podle stejných výstavek francouzských, na galerii proti vchodu, v tak zvaném "Čestném Salonu", který jest věnován výstavkám neprůmyslového rázu, a pak na druhé galerii, kde jsou umístěny menší elektrické výstavky.

Na témže místě, kde o výstavě r. 1889 stál palác Umění, postaven jest letos palác Vzdělání. Budova ta stojí \$357,000 a nalezá se hned vedle věže Eiffelovy. Podle pak se nalezá palác hornictví a kovů, oba paláce, Vzdělání a Hornictví, stavěny jsou dle stejného vzoru. Nade vchody jejich zřízeny jsou kopule ve sluhu Ludvíka XIV. a byzantském, spojené s nejnovejší renaissancí. Hned u vchodu do paláce Vzdělání nalezají se tři skupiny řezb, představující zosobněnou Vědu, Přemyslnictví a Umění. V přizemí jest zřízena síň koncertní, kdež budou se dávatí představení na ty nejrůznější hudební nástroje a to ve dne i večer.

Nemohl dostati dost k jídlu.

Lebanon, Neb. S. Ercence. Dr. Peter Fahrney, Chicago, Ill.

Čtený pane:—Pokládám si to za svoji povinnost dopisati vám a sdělití co o vaře Dra. Petra Hoboka pro mne učinilo. Onemocněl jsem prudce žaludeční chorobou. Ačkoli jsem měl toho nejlepšího lékaře v městě, který denně přicházel, zdálo se, že nikdy nebude mi moci dlevo zjednatí. Ztratil jsem na lůžku sedm týdnů, když jsem počal den co den cítiti v těle silné mrazení, což mně stále čintlo slabším.

Stával jsem se brozoě na duchu skleslým; činy moje byly tak zle rozrušeny, že jsem ani přivřen dveří nesaťi nemohl. Řekl jsem lékaři, že jej nechci a že nemyslím, že by mi někdo mohl pomoci, a že mámli zemřiti, nechci zemřít tu plně loží.

Náhodou matce mouj dostalo se do ruky číslo vašeho listu Světlo. Čtla je a chtěla, abych vás lék zkusil, a tu jsem náhodou četl v "Religious Telescope" dosvědčení muže, který vaře Dra. Petra Hoboka užíval. Tyto dvě věci dodaly mi dosti důvěry, tak že jsem svoll ještě jednou to zkusiti.

Poslal jsem pro bedničku na zkoušku. Za krátko přišla, ač mně se zdálo, jakoby nikdy nemělo dojtí. Byl jsem v tak žalostném stavu, nemohl jsem ani jst ani spát a ach ta bolest, co jsem v zádech, hlavě, rukou a nohou měl. Čtli jsem, že smrt byla by mi dlevo. Ztratil jsem 25 liber na váze a jediná řeč byla. "Co mu dáme, aby to jedl."

Byly asi 4 hodiny, když otec můj s bedničkou Dra: Petra Hoboka přijel. Hned jí otevřel a začal mi lék dávatí dle návodu. To bylo v pondělí večer. Druhého dne ráno bylo mi trochu lépe. Bral jsem lék pravidelně a lepší se moje bylo stále.

Ve čtvrtek jsem se probudil hladov; vzhledem ku mému dřívějšímu stavu cítil jsem se obdivuhodně dobře; a co více, mohl jsem trochu posidati: Moje lepší pokračovalo, takže v týdnů následujícím sednul jsem si na oborávě a pracoval celý den a pracoval od té doby každý den 12 až 13 hodin. Jest tomu nyní tři týdny.

Nyní zase je řeč "kde seženeme dosti jídla pro něj?" Nevyužíval jsem ještě ani polovici léku, ale běfu jej v menších dávkách dáte: Děkuji Bohu, že byl kdy nějaký Peter Fahrney a že jeho Dra. Petra Hoboka dostalo se mi do rukou, neboť nejsem jý sám ale i jiní lidé praví, že bych byl už v hrobě, kdybych byl váš lék neoddržel. Mé nevěřejší díky vám, můj drahy příteli.

Váš upřímný J. H. HUNTINGR.

Dra. Petra Hoboka zabírá na poli lékařství místo samo o sobě. Význačné líčí se od jiných léků — nelze je dostati v lékárnách — prodává se lidem přímo nebo skrze místní jednatele. Adresujte: Dr. Peter Fahrney, 118 So. Hoyn Ave., Chicago, Ill.

Podobizna Karla Jonáše.

Nákladem Národní Tiskárny, 509-511 South 12th St., v Omaze, Neb., vydána byla zřadilá podobizna zvěčněného předáka našeho Karla Jonáše, podle jedné z nejlepších jeho fotografií. Podobizna jest na velikosti papíru 13x18 centů a prodává se sama o sobě 30 centů. Podobiznou touto o plněna jest hodná sbírka obrazů viastenců a vynikajících mužů v národě československém, jež jsou v knihkupectví Národní Tiskárny na výběr. Ve sbírce této nalezají se též Hus a Žižka, jakož i skoro všichni vynikající mužové z doby novější. Seznam všech podobizen zále se na ukázku zdarma.